

UDC (УДК) 343.2/7 (477)
JEL Classification: K 14

Винник Анна Олегівна,
викладач кафедри кримінального права і кримінології
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: a.mavdrik@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-8141-531X

ЦІЛІ СПЕЦІАЛЬНОЇ КОНФІСКАЦІЇ ЯК ІНШОГО ЗАХОДУ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

Анотація. Обґрунтовано, що для з'ясування цілей спеціальної конфіскації необхідно звернутися до її сутнісних ознак, інакше кажучи – особливих властивостей. Здійснено правовий аналіз нормативного визначення поняття спеціальної конфіскації за чинним Кримінальним кодексом України та розглянуто основні властивості вказаного заходу кримінально-правового характеру. На підставі властивостей спеціальної конфіскації встановлено, що спеціальна конфіскація – це захід безпеки, цілями якого є загальна та спеціальна превенція, а також відновлення соціальної справедливості. Підсумовано, що сформульовані в результаті проведеного аналізу цілі спеціальної конфіскації загалом відповідають європейській практиці розуміння природи цього заходу, однак потребують подальшої доктринальної розробки та законодавчого закріплення.

Ключові слова: конфіскація майна, цілі спеціальної конфіскації, захід безпеки, відновлення соціальної справедливості, загальна превенція, спеціальна превенція.

Vynnyk Anna,
Lecturer at the Department
of criminal law and criminology
of Lviv State University of Internal Affairs
e-mail: a.mavdrik@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-8141-531X

OBJECTIVES OF THE SPECIAL CONFISCATION AS ANOTHER CRIMINAL LAW MEASURE

Abstract. In the context of the continuous process of reforming the institution of special confiscation, nowadays, it is expedient to find out the objectives of this measure, hence the definition of the legal nature of the latter. According to this, to determine the objectives of such kind of forfeiture, we have to refer to its essential features and properties.

The legal definition of a special confiscation gives grounds to assert, it is another criminal law measure, and the main purpose of it is not the punishment of the person who committed the crime, but the seizure of illegal proceeds and the neutralization of criminal property. Because of such negative effect of the crime or a socially dangerous act as special confiscation, its general purpose is somewhat narrowed – it should be carried out within the framework of the prevention of new crimes. It is impossible to set up other objectives of special confiscation, such as for example, recompense, because such measure need to be consolidated with another branch of law, especially civil law.

First of all, the rules of special confiscation are the rules of law with a direct preventive effect, since the seizure of property that proceeds under the crime makes the commission of the crime unprofitable. At the same time, the possibility of seizure of property not only from the offender of the crime, but also from a third parties, indicates that this measure is aimed not only to achievement the general preventive measure, but also a special preventive measure. At the same time, it should be noted that in certain cases, for example, the seizure of criminal values and other criminal property (Clause 1 of Part 1 of Article 96-2 of the CC of Ukraine), the special confiscation has such objective as the restoration of social justice.

Thereby, the special confiscation as another criminal law measure is a security tool, with its own objectives such as general and special prevention of the crimes and the restoration justice. This conclusion is consistent with European science-based approach of the understanding the nature of special forfeiture.

Key words: confiscation, special confiscation, objective of the special confiscation, rules of law with a direct preventive effect, special preventive measure, restoration of social justice.

DOI 10.32518/2617-4162-2018-2-48-54

Вступ

Із нормативним визначенням спеціальної конфіскації як примусового безоплатного вилучення в особи у власність держави грошей, цінностей та іншого майна, у Кримінальному кодексі України не закріплено цілей такого заходу. Водночас саме законодавче закріплення цілей будь-якої правової норми, в тому числі і спеціальної конфіскації, не лише відображають правове призначення останньої, а й дозволяють визначити її галузеву приналежність, інакше кажучи – її правову природу. Відтак сьогодні, в умовах триваючого процесу реформування спеціальної конфіскації як заходу кримінально-правового характеру, питання про цілі останньої є не менш дискусійним, ніж спір про її правову природу «не покарання».

У вітчизняній науковій літературі питання про цілі спеціальної конфіскації практично не досліджувалися. Здебільшого науковці торкалися окресленої проблематики поверхнево, переважно під час дослідження інших питань спеціальної конфіскації, наприклад, місця та правової природи останньої.

Зокрема окремі аспекти питання про цілі спеціальної конфіскації висвітлені у працях таких вчених, як В. Батиргарєєва [1], І. Горбачова [2], С. Бурда [3, с. 221–230], Н. Орловська [4], Н. Гуторова [5, с. 56–65] та інші. Загалом позиції вказаних вчених зводяться до того, що спеціальна конфіскація має на меті вирішення не якогось одного завдання, а може одночасно мати кілька цілей: є заходом безпеки, компенсації і реституції, має відновлювальний характер та інш.

Серед представників східно-європейської правової думки, які вивчали окреслену нами проблематику, слід назвати таких, як А. Пропо-стін [6], Т. Калініна [7] та Е. Біктерімов [8]. У західній науці кримінального права, яка характеризується негативним ставленням до конфіскації майна як виду покарання, окремі питання присвячені цілям конфіскації розглядалися ще такі вчені-мислителі, як Вольтер (Voltaire, 1958) [9] – був проти конфіскації, яку вважав «крадіжкою у дітей засудженого» та Ч. Бекарія [10] – вказував, що втрата майна є більш тяжким покаранням, ніж вигнання. Представниками новітніх правових досліджень можна

назвати таких вчених, як А. Есер (A. Eser, 1969) [11], М. Галант (M. Gallant, 2005) [12], М. Сімонато (M. Simonato, 2017) [13], К. Дойл (C. Doyle, 2013) [14] та інші.

Варто зазначити, що згадувані представники зарубіжної наукової думки розглядають інститут спеціальної конфіскації майна крізь призму адаптації та уніфікації власного законодавчого матеріалу до вимог Директив Європейського Союзу щодо конфіскації майна. І хоча вивчення Європейського досвіду має важливе прикладне значення для українського законодавця, воно не може братися за основу, без врахування особливостей вітчизняної правової системи, української наукової кримінально-правової думки та особливостей вітчизняного законодавства.

Відтак пропонується стаття має на меті з'ясувати, які ж цілі поставлені перед спеціальною конфіскацією як заходом кримінально-правового характеру, а відтак – до якого із видів заходів впливу відноситься спеціальна конфіскація: захід безпеки, захід соціального захисту, компенсації чи кримінально-правового зоохочення.

1. Властивості спеціальної конфіскації

У теорії права поняття «ціль» визначається по-різному. Зокрема Д. Анасімов зазначає, що ціль у праві – це результати, які суспільство і держава сподіваються досягнути за допомогою використання такого інструменту охорони і регулювання суспільних відносин, як право. Ціль відображає потреби суспільства і держави щодо настання конкретних соціальних наслідків [15, с. 41–52]. Про це вказує А. Оцяця [16, с. 206–208], ціль – це результат конкретної діяльності, функціонування, досягнення якого припускає вирішення низки завдань та проблем.

Відтак при визначенні цілей спеціальної конфіскації необхідно виходити з того, що цілі останньої залежать від тих об'єктивних властивостей, якими вона законодавчо наділена, адже між першим та другим існує тісний взаємозв'язок. Зокрема цілі завжди визначають властивості, які, своєю чергою, однаковою мірою обумовлюють можливість досягнення цілей. Відповідно, для з'ясування цілей спеціальної конфіскації необхідно звернутися до її сутнісних ознак, інакше кажучи, особливих властивостей.

Легальне визначення спеціальної конфіскації дає підстави стверджувати, що цілі спеціальної конфіскації майна, не повинні збігатися із цілям покарання, адже вона за своїми властивостями є іншим заходом кримінально-правового характеру. Якщо ж проаналізувати цілі покарання, то спеціальна конфіскація дійсно не здатна досягнути такої цілі, як виправлення засудженого. По-перше, за задумом законодавця майно, яке підлягає спеціальній конфіскації або належить особі незаконно, або використовується нею під час здійснення злочинної діяльності, що саме собою не дає змоги здійснити виправний вплив на особу, шляхом конфіскації у неї такого майна. По-друге, особа, яка вчиняє злочин, набуваючи засоби і знаряддя його вчинення, а також використовуючи майно в злочинних цілях, іде на ризик та допускає, що таке майно в подальшому у нього може бути вилучене. Такий наслідок також не завдає виправного впливу.

Натомість, можна допустити, що такі дві інші цілі кримінального покарання, як попередження злочинності та відновлення соціальної справедливості, цілком можуть досягатися і при спеціальній конфіскації майна. Для підтвердження або спростування вказаного міркування розглянемо основні властивості спеціальної конфіскації.

По-перше, у випадках, коли конфіскації підлягають гроші, цінності та інше майно, одержане внаслідок вчинення злочину та/або доходи від цих предметів (п. 1 ч. 1 ст. 96-2), а також у випадках конфіскації грошей, цінностей та іншого майна, що призначалося (використовувалося) для схиляння особи до вчинення злочину, фінансування та (або) матеріального забезпечення злочину або винагороди за його вчинення (п. 2 ч. 1 ст. 96-2), йдеться про загальну превенцію.

По-суті, законодавець попереджає невинчане коло потенційних злочинців про те, що у разі вчинення злочину негативними наслідками, крім самого покарання, буде позбавлення особи вигоди, отриманої в результаті його вчинення, навіть якщо таке майно буде відчужене чи витрачене. Застосування спеціальної конфіскації до майнової вигоди, яку особа отримує в результаті вчинення злочину, робить вчинення останнього таким, що не має сенсу. Вилучаючи майнову вигоду від злочину, можливо позбавити злочинця можливості вчиняти подальші злочини. Що стосується конфіскації грошей, цінностей чи майна, яке призначалося (використовувалося) для схиляння особи до вчинення злочину, фінансування та (або) матеріального забезпечення злочину або винагороди за його вчинення, то слід вказати на таку його

ознаку, як злочинна спрямованість. Відповідно, його вилучення також безпосередньо впливає на можливість вчинення нового злочину.

Важливою особливістю спеціальної конфіскації є те, що вона поширюється не лише на потенційних злочинців, а й на особу, яка вже порушила межі кримінально-правової заборони та вчинила злочин або суспільно-небезпечне діяння. Так, конфіскації підлягають: 1) гроші, цінності та інше майно, якщо вони одержані внаслідок вчинення злочину та/або є доходами від такого майна (п. 1 ч. 1 ст. 96-2); 2) були предметом злочину (п. 3 ч. 1 ст. 96-2); 3) були підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення злочину (п. 4 ст. 96-2). Ці заходи можна назвати спеціально-превентивними з огляду на те, що спрямовані вони не на потенційних злочинців, а на осіб, які вже порушили межі кримінального закону.

Якщо в першому випадку попереджувальний ефект спеціальної конфіскації полягає у тому, що вчиняти новий злочин або продовжувати розпочатий особі стає не вигідно, то в другому він полягає у позбавленні злочинця можливості використання незаконно отриманих засобів для вчинення нових злочинів (це, наприклад, відібрання в межах спеціальної конфіскації у криміналітета зброї, спеціальної технічної апаратури чи будь-якого іншого інвентарю, виготовлення якого потребує певних знань та вмінь, засобів браконьєрства та ін., що унеможливило вчиненню нових злочинів).

Попереджувальний запобіжний ефект спеціальної конфіскації полягає у можливості за певних умов конфіскувати гроші, цінності та інше майно у третьої особи (п. 4 ст. 96-2 КК України). На думку М. Сімонато (M. Simonato, 2017) [13] запровадження можливості конфіскації майна у третьої особи пов'язана з тим, що порівняно з традиційною концепцією конфіскації, згідно з якою позбавлення майна можливе лише внаслідок засудження особи, нові форми конфіскації передбачають послаблений зв'язок між правопорушенням та конфіскованими доходами.

Наступною властивістю спеціальної конфіскації є те, що застосування спеціальної конфіскації не зводиться лише до попередження проявів злочинності. Вчинення злочинів і отримання в результаті їх вчинення майна або подальше володіння майном, яке використовувалося під час вчинення злочину або призначалося для схиляння особи до вчинення злочину, фінансування та/або матеріального забезпечення злочину порушують усталену в суспільстві систему суспільних відносин, тобто порушують право. Наявність у злочинця майна,

передбаченого у ст. 96-2 КК України, створює у такої особи незаконну протиправну перевагу перед законослухняними громадянами і, тим самим, порушує право та, відповідно, – справедливість. Вилучення майна, яке має відношення до вчинення злочину із незаконного володіння особи фактично означає приведення такої особи в попереднє майнове становище, позбавляє його протиправних переваг та відновлює порушене право інших осіб.

Відтак у окремих випадках, за допомогою спеціальної конфіскації, можливо досягти відновлення порушеного положення, яке існувало до вчинення особою злочину тобто – відновлення соціальної справедливості. Водночас вважаємо, що таке відновлення звернене не щодо особи, якій діями винного нанесена шкода (тобто потерпілому), а на відновлення суспільних відносин, сформованих в суспільстві.

Для обґрунтування вказаної думки звернемося до положень ч. 5 ст. 96-2 КК України, де прямо вказано, що спеціальна конфіскація не застосовується до грошей, цінностей та іншого майна, зазначеного у цій статті, які згідно з законом підлягають поверненню власнику (законному володільцю) або призначені для відшкодування шкоди, завданої злочинцем. Отож спеціальна конфіскація не може розглядатися як захід, який призначений для відшкодування шкоди потерпілому в результаті вчинення злочину. Відновлення порушеного права потерпілого відбувається в режимі повернення йому майна, яке вибуло з його законного володіння, що, своєю чергою, регулюється положеннями цивільного законодавства.

На розмежування різних типів конфіскації вказує М. Галант (M. Gallant, 2005) [12], який виділяє такі чотири різні типи конфіскації, як кримінальна конфіскація, конфіскація речей, причетних до злочину, конфіскація об'єктів «*malum in se*» та цивільну конфіскацію. Схожої думки дотримується К. Дойл (C. Doyle, 2013) [14], який вказує, що хоча усі злочини і викликають вказані чотири типи конфіскації, останні повинні класифікуватися на цивільну або кримінальну конфіскацію залежно від природи процесу.

Відтак не можна повною мірою погодитися із позицією В. Батигаресової, яка вважає, що відновлення соціальної справедливості здійснюється стосовно як суспільства загалом, так і щодо потерпілого [1]. Компенсація завданої потерпілому шкоди не є функцією спеціальної конфіскації, адже остання в такому разі повинна була б регулюватися нормами не кримінального, а цивільного законодавства України.

2. Завдання спеціальної конфіскації

2.1. Превенція та відновлення соціальної справедливості

Визначивши властивості спеціальної конфіскації можна перейти до встановлення цілей, яких можна досягти за допомогою цього заходу кримінально-правового характеру. На підставі виділених властивостей спеціальної конфіскації можна дійти таких висновків.

По-перше, цілями спеціальної конфіскації є загальна та спеціальна превенція. Тобто, норми про спеціальну конфіскацію є нормами права із прямим превентивним ефектом.

По-друге, властивості, які притаманні спеціальній конфіскації майна, дають підстави вважати, що більшою мірою цей захід спрямований на досягнення спеціальної превенції. Так, запобіжний ефект спеціальної конфіскації поширюється не тільки на осіб, які ще не порушили кримінальний закон, а й на тих, хто вже вчинив злочин чи суспільно небезпечне діяння, а також на тих, які у той чи інший спосіб пов'язані із майном злочинного походження, що потребує від них уважного ставлення до джерела походження майна.

По-третє, з огляду на те, що спеціальна конфіскація є негативним наслідком вчинення злочину чи суспільно небезпечного діяння, її загальна цільова спрямованість є дещо звуженою. Цей захід повинен здійснюватися в межах попередження вчинення нових злочинів. Ставити перед спеціальною конфіскацією майна інші цілі, як то, наприклад, відшкодування шкоди, не можна, адже такий захід необхідно буде закріпити в межах іншої галузі права.

Заразом необхідно вказати, що в окремих випадках, серед яких, наприклад, вилучення грошей цінностей та іншого майно, одержаного внаслідок вчинення злочину та/або доходів від такого майна (п. 1 ч. 1 ст. 96-2 КК України), перед спеціальною конфіскацією стоїть така ціль, як відновлення соціальної справедливості.

Отже, спеціальна конфіскація є за своєю суттю примусовим заходом, цілями якого є загальна та спеціальна превенція, а також відновлення соціальної справедливості.

Необхідно зазначити, що зроблений нами висновок узгоджується із європейською практикою розуміння природи спеціальної конфіскації. Зокрема М. Сімонато (M. Simonato, 2017) [13] вказує, що національне законодавство країн-членів Європейського Союзу називає заходи конфіскації як захід безпеки, запобіжний захід або як захід, спрямований не на покарання винуватця, а на нейтралізацію злочинного прибутку чи вилучення незаконних доходів з законної економіки.

2.2. Каральна ціль спеціальної конфіскації

Можливість вилучення в користь держави у межах спеціальної конфіскації грошової суми, що відповідає вартості майна, у випадках, коли конфіскація грошей, цінностей та іншого майна неможлива внаслідок їх використання або неможливості виділення з набутого законним шляхом майна, або відчуження, або з інших причин (ч. 2 ст. 96-2 КК України), окремі автори [1] відносять до цілей загальної превенції. Однак, на нашу думку, такий висновок не позбавлений сумнівів, а вказане питання потребує детальнішого розгляду.

Так, у законодавчій регламентації ч. 2 ст. 96-2 КК України вирізняються два моменти: перше – це, власне, можливості вилучення в особи у межах спеціальної конфіскації грошей, цінностей та іншого майна шляхом їх виділення з набутого законним способом; а друге – це можливість відібрання в особи грошових коштів, еквівалентних вартості перетвореного або втраченого майна, яке підлягає спеціальній конфіскації.

У першому випадку подібна законодавча регламентація наділяє спеціальну конфіскацію ознаками, які притаманні конфіскації майна як покаранню. Адже виділення з набутого законним способом майна особи якоїсь певної частини та її вилучення в межах спеціальної конфіскації фактично невілює ідею про те, що спеціальна конфіскація пов'язана виключно з предметами незаконного збагачення, тоді як вилучення в межах конфіскації як покарання підлягає майно, що належить особі на законних підставах. Що стосується відібрання в особи грошової суми у еквіваленті вартості майна, яке підлягає спеціальній конфіскації, але відсутнє станом на момент постановлення судом вироку, то таке законодавче формулювання, на нашу думку, також є не зовсім вдалим. Зокрема можна допустити (оскільки інше в законі не вказане), що право власності на грошову суму, яка відповідає вартості майна, що є предметом спеціальної конфіскації, проте його неможливо конфіскувати, виникло на законних підставах. В такому разі, очевидно, йдеться про позбавлення особи права власності, а тому примусове безоплатне вилучення у власність держави за рішенням суду такої грошової суми не є предметом спеціальної конфіскації, а містить ознаки загальної конфіскації майна як покарання.

Припустивши, що вилученню підлягає відповідна грошова сума, яка належить особі на законних правах і не має жодного відношення до злочинної діяльності останнього, наприклад, була подарована, успадкована, накопи-

чена під час здійснення законної діяльності, або іншим законним способом акумульована особою протягом життя, можна сміло говорити про підміну конфіскації майна як покарання спеціальною конфіскацією.

Факт підміни конфіскації майна як покарання спеціальною конфіскацією та фактичне їх ототожнення у вказаних випадках можна наочно продемонструвати шляхом виділення ознак поділу кримінально-правових заходів на заходи впливу та покарання.

Так, по-перше: покарання завжди є правовим наслідком винного та караного діяння, в той час, як захід безпеки може призначатись і за відсутності покарання; по-друге: покарання можливе лише у разі притягнення особи до кримінальної відповідальності, натомість захід безпеки може бути застосований і поза кримінальною відповідальністю; по-третє: покарання має явно репресивний характер та мету – кару, відплату та залякування, в той час як захід безпеки безпосередньо спрямований на усунення «небажаного стану» особи, яка вчинила злочин або суспільно-небезпечне діяння, або може його вчинити; по-четверте: превентивна роль покарання перебуває на другому плані, а захід безпеки безпосередньо спрямований на спеціальну превенцію та на вирішення питання про відновлення становища, що існувало до вчинення злочину. І нарешті, по-п'яте: покарання, як правило, передбачено санкцією відповідної статті КК України, а заходи безпеки, в силу їх різноманітності, санкцією не передбачаються.

Як бачимо, у розглянутих випадках спеціальна конфіскація наділяється законодавцем такими ознаками покарання, як репресивність і кара, що є недопустимим в межах однієї галузі права та лише посилює проблему встановлення галузевої належності спеціальної конфіскації.

Водночас можливість конфіскації грошей, цінностей та іншого майна, передбачених у ч. 2 ст. 96-2 КК України, робить вчинення злочину «невигідним» та нівелює дії особи, спрямовані на уникнення вилучення майна, яке підлягає конфіскації, шляхом відчуження такого майна. Тобто теоретично спеціальну конфіскацію в цій її частині можна розглядати як захід, спрямований на попередження вчинення злочину, однак лише в тому разі, коли грошова сума, що конфіскується, буде мати злочинне походження, а не належати особі на законних підставах.

З огляду на вказане, вважаємо, що питання про цілі спеціальної конфіскації як заходу кримінально-правового характеру потребують подальшого доктринального опрацювання, а законодавчі положення ст. 96-1 та

96-2 КК України – усунення дублювання тих кримінально-правових приписів, які ототожнюють спеціальну конфіскацію як інший захід кримінально-правового характеру та конфіскацію майна як покарання.

Висновки

На підставі правового аналізу положень ст. 96-2 КК України можна дійти висновку, що спеціальна конфіскація як інший захід кримінально-правового характеру є заходом безпеки, перед яким поставлені цілі загальної та спеціальної превенції, а також відновлення соціальної справедливості. Водночас розгляд вказаної пробле-

матики потребує детальнішого теоретичного вивчення, адже брак уваги з боку науковців до питань, пов'язаних із реалізацією спеціальної конфіскації, ставить під сумнів відповідність її запровадження в системі інших заходів кримінально-правового характеру такому принципу кримінального права, як доцільність. Відтак правильне визначення цілей, які стоять перед спеціальною конфіскацією, та їх законодавче закріплення дозволять припинити наявні в науці кримінального права суперечки щодо правової природи цього заходу та забезпечать ефективну реалізацію на практиці.

Список використаних джерел:

1. Батиргарєєва В. С. Спеціальна конфіскація як засіб запобігання злочинності в Україні. *Питання боротьби зі злочинністю*: збірник наукових праць. Х.: Право, 2014. № 27. С. 101–109.
2. Горбачова І. М. Заходи безпеки в кримінальному праві (порівняльно-правовий аналіз): автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2008. 20 с.
3. Бурда С. Я. Юридичний аналіз спеціальної конфіскації майна як іншого заходу кримінально-правового характеру за КК України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія юридична. 2014. № 4. С. 221–230.
4. Орловська Н. А. До питання про предмет спеціальної конфіскації. *Новітні кримінально-правові дослідження – 2016*: зб. наук. праць. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 44–47.
5. Гуторова Н. О., Шаповалова О. А. Конфіскація майна за кримінальним правом України: проблеми та перспективи. *Право України*. 2010. № 9. С. 56–65.
6. Пропостин А. А. Конфіскация имущества: прошлое, настоящее, будущее. М.: Юрлитинформ, 2011. 246 с.
7. Калинина Т. М. Иные меры уголовно-правового характера: проблемы теории, законодательного регулирования и практики применения. М.: Юрлитинформ, 2014. 288 с.
8. Биктимеров Э. Л. Иные меры уголовно-правового характера и их роль в осуществлении задач уголовного права России: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Саратов, 2009. 206 с.
9. Вольтер. Избранные произведения по уголовному праву и процессу. М.: Госюриздат, 1956. 346 с.
10. Беккария Ч. О преступлениях и наказаниях. М.: Инфра-М, 2004. 121 с.
11. Eser A. Die Strafrechtlichen Sanktionen gegen das Eigentum. Tübingen, 1969. 431 p.
12. Gallant M. M. Money Laundering and the Proceeds of Crime. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2005. 153 p.
13. Simonato M. Confiscation and Fundamental Rights Across Criminal and Non-Criminal Domains. *ERA Forum*. № 18 (3). P. 365–379. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-017-0485-0#citeas>.
14. Doyle C. Crime and Forfeiture. URL: <http://www.fas.org/sgp/crs/misc/97-139.pdf>.
15. Анисимов Д. И. Функции уголовного права. *Вестник юридического факультета*: сб. науч. тр. Самара: Изд-во Самар. гуманит. акад., 2006. Вып. 7. С. 41–52.
16. Оцяця А. С. Щодо закріплення цілі в КК України. *Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (20 травня 2016 р., м. Одеса): у 2 т. Т. 2 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. Одеса: Юридична література, 2016. С. 206–208.

References

1. Batoryhareieva V. S. (2014) Spetsialna konfiskatsiia yak zasib zapobihannia zlochynnosti v Ukraini [Special Confiscation as a Means of Preventing Crime in Ukraine]. *Pytannia borotby zi zlochynnistiu, zbirnyk naukovykh prats* [The Issue of Fight against Crime, a Collection of Scientific Works], 27, 101–109 [in Ukr.]
2. Horbachova I. M. (2008) *Zakhody Bezpeky v Kryminalnomu Pravi (Porivnialno-Pravovy Analiz)* [Security Measures in Criminal Law (Comparative Legal Analysis)]. Odessa, 20 [in Ukr.]

3. Burda S. Ia. (2014) Yurydychnyi Analiz Spetsialnoi Konfiskatsii Maina yak inshoho Zkhodu Kryminalno-Pravovoho Kharakteru za KK Ukrainy [Legal Analysis of Special Confiscation of Property as another Criminal Law Measure in the CC of Ukraine] *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav [Scientific herald of Lviv State University of Internal Affairs]*, 4, 221–230 [in Ukr.]
4. Orlovs'ka N. A., Kozachenko O. V. (Ed.) (2016) Do Pytannia pro Predmet Spetsialnoi Konfiskatsii [On the Issue of Subject of Special Confiscation] *Novitni Kriminal'no-Pravovi Doslidzhennja-2016: Zbirnyk Naukovykh Prac' [Latest Criminal Research-2016: Collection of Scientific Works]*, 44–47 [in Ukr.]
5. Hutorova N. O., Shapovalova O. A. (2010) Konfiskatsiia Maina za Kryminalnym Pravom Ukrainy: Problemy ta Perspektyvy [Confiscation of Property under Criminal Law of Ukraine: Problems and Perspectives] *Pravo Ukrainy [Law of Ukraine]*. 9, 56–65 [in Ukr.]
6. Propostin A. A. (2011) Konfiskacija Imushhestva: Proshloe, Nastojashhee, Budushhee [Confiscation of Property: Past, Present, Future]. Moscow: Jurlitinform, 246 [in Russ.]
7. Kalinina T. M. (2014) Inye Mery Ugolovno-Pravovogo Haraktera: Problemy Teorii, Zakonodatel'nogo Regulirovanija i Praktiki Primenenija [Others Criminal Law Measures: Problems of Theory, of Legal Regulation and Practice of Application]. Moscow: Jurlitinform, 288 [in Russ.]
8. Byktymerov E. L. (2009) Inye Mery Uholovno-Pravovoho Kharaktera i ikh rol' v Osushchestvlenii Zadach Uholovnoho Prava Rossii [Others Criminal Law Measures and their Role in the Implementation of the Tasks of the Criminal Law of Russia]. Saratov, 206 [in Russ.]
9. Volter F. M., Hertsenzon A. (Ed.) (1956) Izbrannye Proizvedenia po Uholovnomu Pravu i Protsezu [Selected Works on Criminal Law and Process]. Moscow: Hosiurizdat, 346 [in Russ.]
10. Bekkaria Ch. (2004). O Prestupleniakh i Nakazaniakh [On crimes and punishments]. Moscow: Infra-M, 121 [in Russ.]
11. Eser A. (1969). Die Strafrechtlichen Sanktionen gegen das Eigentum. Tübingen, 431 [in Germ.]
12. Gallant M. M. (2005). Money Laundering and the Proceeds of Crime. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 153.
13. Simonato M. (2017). Confiscation and Fundamental Rights Across Criminal and Non-Criminal Domains. *ERA Forum*, 18(3), 365-379. DOI: 10.1007/s12027-017-0485-0
14. Doyle C. (2013) Crime and Forfeiture. URL: <http://www.fas.org/sgp/crs/misc/97-139.pdf>.
15. Anisimov D. I. (2006) Funktsii Uholovnoho Prava [Functions of Criminal Law] *Vestnik Iuridicheskoho Fakulteta Samarskoy Humanitarnoy Akademii: Sbornik Nauchnykh Trudov [Herald of the Faculty of Law of Samara Humanitarian Academy: Collection of Scientific Works]*, 7, 41–52 [in Russ.]
16. Otsiatsia A. S. (2016). Shchodo Zakriplennia Tsili v KK Ukrainy [On the Consolidation of the Target in the CC of Ukraine. In M.V. Afanasiev (Ed.) *Pravovi ta Instytutsiini Mekhanizmy Zabezpechennia Rozvytku Derzhavy ta Prava v Umovakh Yevrointehratsii [Legal and Institutional Mechanisms for the Development of State and Law in the Context of European Integration]*. Odesa: Yurydychna Literatura, 206–208 [in Ukr.]

Стаття надійшла 05 липня 2018 року
The article was received on July 05, 2018